

## Priloga 3: Programi usposabljanj za izvajanje službe NMP

1. Program usposabljanja s področja NMP za **zdravnike izvajalce zunajbolnišnične službe NMP** mora vsebovati vsaj naslednje vsebine in praktične veščine:
  - a. Prepoznavna kritično bolnega, preprečevanje srčnega zastoja, dodatni postopki oživljanja
  - b. Pomembnejša nujna stanja (internistična, nevrološka, infektološka, akutna kirurška...) pri odraslem, uporaba zdravil in infuzijskih tekočin, uporaba urgentnega UZ
  - c. Odčitavanje EKG, nevarne motnje srčnega ritma, zdravlila, defibrilacija in pacing
  - d. Oskrba dihalne poti: osnovni pripomočki, intubacija, LMA/i-gel, kapnometrija, prenosni ventilator, neinvazivna ventilacija
  - e. Sodobni pristop k poškodovancu na terenu po načelih ITLS, analgezija in tekočinsko zdravljenje
  - f. Potencialno ogrožajoče poškodbe glave, prsnega koša, trebuha in medenice – prepoznavna in oskrba
  - g. Oskrba dihalne poti pri poškodovancu, RSI
  - h. Tehnično reševanje, KED, imobilizacija
  - i. Urgentni UZ pri poškodovancu
  - j. Posebne skupine poškodovancev (poškodbe hrbtenice, opekline, vbodne in strelne rane, vpliv alkohola)
  - k. Nesreče z več poškodovanimi
  - l. Prepoznavna kritično bolnega otroka
  - m. Temeljni in dodatni postopki oživljanja otroka in dojenčka, DPO s preračunavanjem zdravil, defibrilacija,
  - n. Dihalna pot in dihanje pri otroku in dojenčku, osnovni pripomočki, intubacija, LMA/i-gel
  - o. Venski in intraosalni pristop pri otroku in dojenčku
  - p. Strukturiran pristop k bolnemu (astma, laringitis, bronhiolitis, anafilaksija, febrilne konvulzije, epileptični status...) in poškodovanemu otroku

Usposabljanje se mora v vsaj 40 % izvajati v obliki delavnic in scenarijev, vključevati mora tudi preverjanje znanja.

Program usposabljanja s področja NMP za **diplomirane zdravstvenike in zdravstvene reševalce** mora vsebovati vsebine in praktične veščine iz POKLICNEGA STANDARDA pričakovanih znanj s področja zdravstvene nege, navedenega v Prilogi 2 tega pravilnika.

2. Program usposabljanja s področja triaže v urgentni ambulanti dejavnosti je sestavljen iz teoretičnega dela v obliki tečaja s predavanji in delavnicami ter iz praktičnega usposabljanja v učnih centrih in obsega:

**TEORETIČNI DEL (predavanja in delavnice)**

Zap.št.	Naslov teme/poglavja	Vsebina oziroma opis teme/poglavja	Trajanje (pedagoške ure)
	Uvod Triaža v sistemu NMP  Razlogi za izvajanje triaže  Vloga triažne MS  Kompetence medicinske sestre v triaži Razlika med triažo in administrativnim sprejemom Dokumentacija in informacijska podpora pri triaži	Kandidat pridobi znanja o tem, kaj je triaža, na čem temelji, o zgodovini in rabi izraza triaža. Kandidat pridobi znanja o triaži v ambulanti NMP, o razvoju triažnih sistemov, zlasti pa o MTS, in o vlogi triaže v slovenskem sistemu NMP. Kandidat se seznani z namenom triaže in vzrokih za to, da je sprejem pacientov v ambulanti NMP pogosto kritična točka v procesu obravnave urgentnih pacientov. Predstavijo se glavne naloge in pomen dela triažne medicinske sestre. Kandidati pridobijo znanje o tem, kdaj se izvaja klinična obravnava (merjenje temperature, srčne frekvence, saturacije ipd.), kakšen je način dela triažne medicinske sestre. Predstavijo se naloge prve pomoči in analgezije, obveščanje pacientov, spodbujanje zdravja, razvrščanje pacientov na oddelku in v čakalnici. Kandidatu se predstavi razlika med triažo in administrativnim sprejemom pacienta, kdo ju izvaja, kaj obsegata, namen obeh postopkov itd. Predstavijo se dokumentacija, ki se uporablja v postopku triaže, obvezni podatki (podatki o pacientu, glavni razlog prihoda, ocena bolečine, izbrano merilo in triažna kategorija ter podpis izvajalca triaže) in morebitna dodatna vsebina zapisa (alergije, zdravila, anamneza, začetna oskrba, zaznamki...). Predstavi se računalniški program za informacijsko podporo za izvajanje triaže in njegove možnosti.	2

	<p>Glavna načela MTS</p> <p>Triažno srečanje in začetna ocena</p> <p>Kako izbrati ustrezen triažni algoritem</p> <p>Posebne skupine pacientov v triaži</p> <p>Tveganja pri triaži</p> <p>Posebnosti triaže pri otrocih</p> <p>Splošni triažni algoritem in splošna merila</p> <p>Ocena bolečine</p>	<p>Predstavijo se načela MTS, 5-stopenjske triažne lestvice, triažne metodologije z uporabo algoritmov, ki temeljijo na razlogu prihoda pacienta v urgentno ambulanto.</p> <p>Kandidat pridobi znanja o tem, kdaj se začne ocenjevanje in na kaj je treba biti pozoren ob prihodu pacienta (npr. pokretnost, poškodbe, starost), ter o začetni oceni stanja pacienta.</p> <p>Predstavijo se izbira triažnega algoritma glede na glavni razlog prihoda pacienta, prepoznavanje problema (pridobivanje podatkov). Predstavitev vodilnih simptomov in pet skupin algoritmov (bolezni, poškodbe, otroci, nenavadno vedenje, večje nesreče).</p> <p>Na obravnavo pacientov v urgentni službi poleg v triažnem postopku določene klinične prioritete dodatno vplivajo tudi značilnosti posameznih skupin pacientov.</p> <p>Predstavijo se naslednje skupine: otroci, starostniki, invalidni pacienti, odvisniki/agresivni pacienti, akutno opiti pacienti, stalni obiskovalci, pacienti, ki pridejo ponovno, pacienti iz klinike, napoteni pacienti in pacienti s spremstvom).</p> <p>Kandidatu se predstavijo dejavniki pri triaži, obenem pa se ga opozori na dejavnike, ki bi lahko posredno ali neposredno povzročili napačno odločitev triažne medicinske sestre.</p> <p>Predstavijo se razvojne, telesne in psihične značilnosti otrok v različnih starostnih obdobjih ter njihov vpliv na simptome in klinične znake pri otrocih.</p> <p>Kandidat pridobi znanja o tem, kdaj in kako se uporabljajo splošna merila v vseh triažnih algoritmih. Predstavi se šest splošnih meril (najprej življenje ogrožajoča stanja, kakor so ogroženost dihalne poti, nezadovoljivo dihanje, šok, neodzivnost, poleg tega pa tudi krvavitev, bolečina, stanje zavesti, temperatura in čas trajanja težav).</p> <p>Kandidat se podrobneje seznani z bolečino in se jo nauči ocenjevati. Kandidat pridobi znanja o uporabi različnih pripomočkov za oceno bolečine (npr. o manchesterski bolečinski lestvici), kateri dejavniki lahko vplivajo na dojetje bolečine in kako ukrepi (analgezija) lahko spremenijo triažno kategorijo glede na oceno bolečine.</p>	3
	<p>Ukrepi v okviru triaže</p> <p>Prikaz izvedbe triaže po načelih MTS</p> <p>Triažni algoritmi – posebna merila</p> <p>Primeri specifičnih algoritmov I.</p>	<p>Predstavi se način komunikacije triažne medicinske sestre s pacientom, pridobivanje bistvenih podatkov z anamnezo, ocena življenjskih znakov, ocena bolečine, določitev prednosti in načrt oskrbe, seznanitev pacienta s potekom oskrbe, vodenje dokumentacije in potreba po dodatni triaži.</p> <p>Inštruktorji kandidatu s praktičnim prikazom predstavijo izvedbo triaže po načelih MTS. Prikaže se razvrstitev v triažno skupino glede na izražene simptome in ugotovljene znake (na konkretnem primeru).</p> <p>Kandidat pridobi znanja o tem, kaj odražajo posebna merila (značilne simptome in znake določene bolezni ali stanja) in zakaj se uporabljajo. Predstavijo se primeri posebnih meril za nekatere bolezni ali stanja (npr. akutni nevrološki izpad, anamneza pomembne respiratorne bolezni) in njihova razlaga.</p> <p>Predstavi se prvi sklop specifičnih algoritmov, ki vključujejo: alergijo, dispnejo pri odraslem, bolečino v hrbtu, bolečino v trebuhu, drisko in bruhanje, kolaps, bolečino v trebuhu pri odraslih. Za vsakega od teh simptomov se prikaže triažni algoritem s posebnimi merili in njihovo razlago. Pri vsakem algoritmu se udeleženci aktivno vključijo v reševanje praktičnih primerov.</p>	2

Primeri specifičnih algoritmov II.  Ponovna triaža (retriaža) in upravljanje s čakajočimi  Razprava in delo v skupinah	<p>Predstavi se drugi sklop specifičnih algoritmov, ki vključujejo: bolečino v prsih, glavobol, krvavitev iz gastrointestinalnega trakta in pet specifičnih algoritmov za otroke. Za vsakega od teh simptomov oziroma stanj se prikaže triažni algoritem s posebnimi merili in njihovo razlago. Pri vsakem algoritmu se udeleženci aktivno vključijo v reševanje praktičnih primerov.</p> <p>Predstavi se ponovna triaža (retriaža) ter kdaj in kako se izvaja. Predstavi se zapis retriáže – dodatnih pregledov ali sprememb stanja (podatki o retriáži – čas, težava, morebitne nove meritve in nova triažna kategorija). Predstavi se upravljanje s čakajočimi in določanje, kam bo pacient nameščen (poškodovani, ležeči, nujni itd.), spremljanje pacientov v čakalnici,...</p> <p>Kandidat ima možnost o slišanih in prikazanih temah postavljati vprašanja, dobiti dodatna pojasnila in o tem razpravljati s predavatelji. Nato poteka delo v manjših skupinah, kjer udeleženci pod vodstvom inštruktorjev izvajajo triažo na praktičnih primerih.</p>	3
Triaža pri množičnih nesrečah  Primeri specifičnih algoritmov III.	<p>Predstavi se triaža in njene posebnosti pri množičnih nesrečah in razlike v primerjavi s triažo na urgentnem oddelku. Kandidate se seznanijo z načeli in postopki primarne ter sekundarne triaže ter njihovimi značilnostmi. V simulaciji na konkretnih primerih udeleženci izvajajo postopek triaže pri večjem številu poškodovancev, ki so se brez poprejšnje oskrbe znašli na urgentnem oddelku.</p> <p>Predstavi se tretji sklop specifičnih algoritmov, ki vključujejo: poškodbo glave, rane, tujke in opekline. Za vsako od teh stanj se prikaže triažni algoritem s posebnimi merili in njihovo razlago. Pri vsakem algoritmu se udeleženci aktivno vključijo v reševanje praktičnih primerov.</p>	2
Primeri specifičnih algoritmov IV.  Ovrednotenje triažnega procesa	<p>Predstavi se četrty sklop specifičnih algoritmov, ki vključujejo: predoziranje in zastrupitev, duševno bolezen, palpitacije, padce, videti opit, težave z udi, nenavadno vedenje in slabo počutje odraslega. Za vsako od teh bolezni oziroma stanj se prikaže triažni algoritem s posebnimi merili in njihovo razlago. Pri vsakem algoritmu se udeleženci aktivno vključijo v reševanje praktičnih primerov.</p> <p>Predstavi se možnost spremljanja procesa izvajanja triaže ter njegov pomen za zagotavljanje kakovostnega in varnega izvajanja triaže.</p>	2
Delo po skupinah	Kandidati skupaj s predavatelji delajo na praktičnih primerih (po skupinah), v obliki delavnic ali s praktičnim prikazom.	1
Priprava na izpit	Individualno delo kandidata s pomočjo zapiskov in gradiva, prejetega na delavnici	6
Pisni del izpita	Kandidati najprej opravljajo pisni izpit, kjer se preverja pridobljeno teoretično znanje.	1
Praktični del izpita	Na praktičnem delu izpita se preverja pridobljeno znanje na konkretnih nalogah in primerih.	2
Ocena in zaključek teoretičnega dela	Skupaj s kandidati se ocenita program in njegova izvedba.	2
<b>Skupaj</b>		<b>25 ur</b>

**PRAKTIČNI DEL (usposabljanje)**

Zap.št.	Naslov teme/poglavja	Vsebina oziroma opis teme/poglavja	Trajanje (pedagoške ure)
	Usposabljanje v učnih centrih	Kandidat izvaja triažo skupaj z mentorjem in pod njegovim nadzorom. V okviru usposabljanja spoznava posebnosti dela na posameznih oddelkih. Pred zaključkom usposabljanja kandidat samostojno opravi deset triaž, ki jih mentor ovrednoti. Kandidati so v dogovoru z mentorji razporejeni po posameznih enotah. Praktično usposabljanje se opravlja na: - Enoti splošne nujne medicinske pomoči - SNMP ZD Ljubljana ali CNMP ZD Maribor (2 dni - en dan med tednom in en dan ob koncu tedna), - Internistični prvi pomoči UKC Ljubljana (1 dan), - Kirurškem urgentnem bloku UKC Ljubljana (1 dan), - Pediatriji – PNMP ZD Ljubljana (1 dan).	75
<b>Skupaj</b>			<b>75 ur</b>

Program je namenjen nosilcem zdravstvene nege v sistemu nujne medicinske pomoči (NMP), ki se pri svojem delu srečujejo s sočasnim sprejemom in obravnavo večjega števila nujnih primerov pacientov. Za osvojitve vsebin potrebujejo udeleženci znanje urgentne zdravstvene nege in vsaj tri leta delovnih izkušenj pri delu v urgentni ambulanti. Vsebina programa je usklajena s programom tečajev, ki jih prireja Manchester Triage Group (MTS) v okviru Advance Life Support Group (ALSG). Program je dopolnjen z vsebinami, ki so značilne za naš prostor.

Izvajalci programa oziroma predavatelji so inštruktorji MTS ALSG.